

A-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava

Koolitaja	Aivar Tärk Autokool FIE
Õppekava nimetus	A-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	vähemalt 10 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	vähemalt 10 sõidutundi
Õppetöö keeled	eesti
Kontrollivorm	eksam, kontrolltöö, vahetest
Hindamiskriteeriumid	<p>Liiklusteooriaosas on kontaktõppes ette nähtud kaks kontrolltööd, mis koosnevad 30 küsimusest. Kontrolltööd korraldatakse testide vormis. Kontrolltöö arvatakse soorituks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 26. E-õppevormi kasutataval õppuritel on igateema või iga teemade ploki lõpus ette nähtud kohustuslikud vahetestid.</p> <p>Koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Teooriaeksami lubatakse õppurit pärast kontrolltööde (või e-õppevormi puhul vahetestide) edukat sooritamist. Teooriaeksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 40 st ühe õige vastusega küsimusest, millest 10 küsimust käsitlevad liiklusohutust. Eksam arvatakse soorituks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 35, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle ühe vea. Eksam kestab kuni 30 minutit.</p> <p>Sõidueksamile lubatakse õppurit pärast teooriaeksami edukat sooritamist. Sõidueksam võetakse vastu kahes järgus. Eksami esimeses järgus hinnatakse MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 toodud harjutuste sooritamist. Hindamine toimub vastavalt samas lisas toodud reeglitele. Eksami teises järgus kontrollitakse eksamineeritava oskust sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega asula- ja asulavälistel teedel. Eksami teise järgu kestus on vähemalt 45 minutit. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam arvatakse soorituks, kui eksamineeritava sõiduoskused on piisavad, et sooritada vajalikke harjutusi ning juhtida sõidukit kindlalt, ohutult ja iseseisvalt. Eksam lõpeb enneaegu, kui eksamineeritavtekitab liiklusohutliku olukorra või ei suuda sooritada harjutust kahe katsega.</p>
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda tulevasele sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas A-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	<p>Koolitus vastab liiklusseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Juhil ettevalmistus toimub täiendusõppe korras liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Koolituse lõpetanu saab mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistuse.</p> <p>Liiklusteooria õppeaineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis. Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Õppevormiks on auditoorne õppevorm. Õppetöö raames antakse iseseisevtöö, mille eesmärk on materjali süvendatud õppimine ja loengus saadud teadmiste kinnistamine. Auditoorse</p>

	<p>õppevormi asemel võidakse õppuri soovil kasutada elektroonilist õppevormi. Sel juhul on elektroonilise õppevormi osakaal kuni 100%.</p> <p>Õppesõitude minimaalne maht on 10 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu õpilase oskuste kohta. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud (+/-). Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Linnaliiklusesse lubatakse õppurit pärast õppeaine „Mootorratta käsitlemine“ läbimist. Sõiduõppe aine „Mootorratta käsitlemine“ toimub õppeväljakul. Õppeaine „Sõit individuaalprogrammi järgi“ läbimine ei ole kohustuslik.</p> <p>Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riiklikku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Juhi jätkuõpe toimub üldjuhul õppesõiduvormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.</p>
Õppematerjalide loend	Liiklusseadus, Elektrooniline õppevorm www.teooria.ee - Pakett „Juhiluba – Mootorratas“ „Liiklusreeglid lihtsas keeles“ (J. Ess, 2019); „Nutikad testid“ (Liikluslab, 2019),
Õppekavarühm	Täienduskoolituse standardi kohaselt „Transporditeenused“.
Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus koolitajal.	Koolitust viivad läbi mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooniga lektorid ja sõiduõpetajad.
Õpingute alustamise tingimused	Vastavalt liiklusseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“.
Õppekava koostamise alus	Koostatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ alusel.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 01.12.2021

Teooria- ja sõiduõppe ained ja õppemahud

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Õppeaine	Õppetunde	Õppeaine	Sõidutunde
1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		1. Juhi tööasend ja turvavarustus	
2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		2. Mootorratta käsitlemine	
3. Mootorratta turvalisus		3. Mootorrattajuhtimine väheseliiklusega teel	
4. Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites		4. Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
5. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis		5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
6. Mootorrattapeatumine ja sõidulõpetamine		6. Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal	
7. Grupis sõit		7. Õppesõit individuaalprogrammi järgi	
8. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		8. Sõidueksam	
9. Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes			
10. Teooriaeksam			
Õppetundide arv	kokku vähemalt 10	Sõidutundide arv	kokku vähemalt 10

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Teema	Õppetunde	Teema	Sõidutunde
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

Õpiväljundid

1. TEOORIAÕPPEÕPIVÄLJUNDID

1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitustõpilane:

- 1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi jakorda;
- 1.1.2. teab õppetöökorraldust;
- 1.1.3. teab õppetööd reguleerivaid õigusakte jadokumente;
- 1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruses seatud juhi koolituseeesmärgid.

1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitustõpilane:

- 1.2.1. on valmis vastutama oma õppimiseest;
- 1.2.2. on koostanud individuaalseõppeplani;
- 1.2.3. teab, kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abisaab.

1.3. Mootorratta turvalisus

Pärast koolitustõpilane:

- 1.3.1. mõistab mootorratta kasutaja juhendiga tutvumiseolulisust;
- 1.3.2. teab peamisi tänapäeva mootorrattastel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus jakinnitamine);
- 1.3.3. teab mootorratta tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid;
- 1.3.4. teab sõitjate- ja veoseveo ning turvavarustuse kasutamisenõudeid;
- 1.3.5. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustustkasutama;
- 1.3.6. teab mootorrattale istumise ja maha tulekuga seotudettevaatusabinõusid;
- 1.3.7. teab mootorratta erinevate mehhanismidetööpõhimõtteid;
- 1.3.8. teab kasutatavale mootorrattale kehtivaid tehnoseisundinõudeid;
- 1.3.9. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorrattakasutamisel;
- 1.3.10. teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele.

1.4. Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites

Pärast koolitustõpilane:

- 1.4.1. teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõituaalustada;
- 1.4.2. teab mootorratta asukoha valikuga seotudreegleid;
- 1.4.3. teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmiseeesmärgil;
- 1.4.4. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgilplaneerima.

1.5. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis

Pärast koolitustõpilane:

- 1.5.1. teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisegaasulas;
- 1.5.2. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimisevõimalustest;
- 1.5.3. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorrattast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgevahet.

1.6. Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine

Pärast koolitustõpilane:

1.6.1. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi;

1.6.2. oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamise reegleid probleemülesande lahendamisel rakendada;

1.6.3. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehmejaebatasepinnas, teekatteeripärastlähnevad ohud, kallakjatõusjms).

1.7. Grupisõit

Pärast koolitustõpilane:

1.7.1. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mootorrattaste asukoht teel) lähtuvalt grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mootorratta iseärasustest, juhi kogemusest jms;

1.7.2. mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus;

1.7.3. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooniseadmetekasutamine);

1.7.4. mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimisetähtsust.

1.8. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitustõpilane:

1.8.1. teab mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mootorratta tüübist tulenev jms);

1.8.2. mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest möödasõita.

1.9. Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Pärast koolitustõpilane:

1.9.1. teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidusarvestada;

1.9.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida;

1.9.3. teab, kuidas tuleid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatusekorral;

1.9.4. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiirusevähendamisega;

1.9.5. omab motiivatsiooni sõita oludelevastavas sõidukiirusegani õigepiki-jakülgahega;

1.9.6. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

2. SÕIDUÕPPEÕPIVÄLJUNDID

2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitustõpilane:

2.1.1. oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades mootorratta käsiraamatut;

2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhilesobivaks;

2.1.3. oskab kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;

2.1.4. oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;

- 2.1.5. teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaidohte;
- 2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamistsõitjatelt.

2.2. Mootorratta käsitsemine

Pärast koolitustõpilane:

- 2.2.1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;
- 2.2.2. teab mootorratta vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale ning oskab sooritada erimanöövreid;
- 2.2.3. omab realistlikku arusaama isiklikest, mootorratta käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.2.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.2.5. on motiveeritud mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.

2.3. Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teel

Pärast koolitustõpilane:

- 2.3.1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;
- 2.3.2. omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel;
- 2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
- 2.3.4. teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.3.6. omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

2.4. Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides

Pärast koolitustõpilane:

- 2.4.1. oskab keerulisema ja tihedama liiklusega teel käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkondasäästvalt;
- 2.4.2. omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskuseid;
- 2.4.3. teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.4.4. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.4.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega erineva liiklusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.4.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
- 2.4.8. on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerimakohtaselt;
- 2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades mootorrattast juhtima antud teelõigul lubatud suurimasõidukiirusega.

2.5. Möödaskõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitustõpilane:

- 2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eeldusteolemasolu;
- 2.5.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslikmanööver;
- 2.5.3. oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndikaudu;
- 2.5.4. oskab käituda möödasõidetavarollis;
- 2.5.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise ning ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadestkülgedest.

2.6. Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal

Pärast koolitustõpilane:

- 2.6.1. oskabniiasulaskuikaväljaspoolasulatsõituplaneeridajakoostatudplaanijärgisõita;
- 2.6.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- 2.6.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgilplaneerima;
- 2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus ja halbnägemine.